

Pirkanmaan vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 2/2026**Aika:** 15.9.2026 klo 9-12**Paikka:** Etäyhteys (Teams)**Osallistujat:**

Arrajoki-Alanen Marika, Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Björk Sari, Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Fallström Päivi, MTK Pirkanmaa
Hartikainen Salla, Lupa- ja valvontavirasto
Heino Heidi, Lupa- ja valvontavirasto
Jouttunpää Anna, Sastamalan kaupunki
Järvinen Johannes, Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Katajisto Katja, Parkanon kaupunki
Kolari Ismo, Pirkkalan kalatalousalue
Kipinä Sanna, Lupa- ja valvontavirasto
Kocis Eevi, Ylöjärven kaupunki
Korhonen Ilkka, Metsähallitus Metsätalous Oy
Kriikku Mikko, MTK Metsänomistajat
Kytövaara Antti, Suomen vesilaitos ry
Kärmeniemi Suvi, Vesilahden kunta
Laukkanen Elina, Lempäälän kunta
Laukkanen Ilkka, Nokian vesi Oy
Lehkonen Iris, Pirkanmaan liitto
Lehtinen Oona, Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus
Lehtinen Sanna, Virtain kaupunki
Lähteenmäki Ari, Suomen metsäkeskus
Markkanen Sanna, Tampereen kaupunki
Meriluoto Jukka, Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy
Mäkynen Anne, Lupa- ja valvontavirasto
Nenonen Nina, Lupa- ja valvontavirasto
Nickull Anna Riikka, Metsä Group
Nurhonen Niko, Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Nylund Maiju, Kangasalan kaupunki
Nysten Tapio, Kuhmoisten kunta
Pihlaja Arja, Suomen luonnonsuojeluliitto Pirkanmaan piiri ry
Rytönen Mikael, UPM-Kymmene Oyj
Salminen Ida, Valkeakosken kaupunki
Tapio Nysten, Kuhmoisten kunta
Toijala Heikki, Näsijärven kalatalousalue
Tuohisaari Raimo, Nokian kaupunki
Tuomisto Pekka, MTK Metsänomistajat
Törmänen Sanna, Tampereen vesi
Westerholm Janne, Virtain kaupunki

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Heidi Heino avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi.

2. Vesienhoidon suunnittelun ajankohtaiset

Anne Mäkynen esitteli vesien- ja merenhoidon suunnittelun aikataulua ja syksyn ajankohtaisia asioita. Lupa- ja valvontavirastossa valmistellaan parhaillaan vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmia vuosille 2028–2033. Toimenpiteiden suunnittelua on tehty valtakunnallisen ohjeistuksen pohjalta. Kuuleminen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksista ja merenhoidon toimenpideohjelmiaehdotuksesta alkaa 1.12.2026. Merenhoidon kuuleminen on 28.2. ja vesienhoidon 1.6.2027 saakka.

Avoimen Pisara-järjestelmän kehitystyö on edennyt, ja sidosryhmätestaukset alkavat lokakuussa. Järjestelmä avataan julkiseen käyttöön kuulemisen alkuun mennessä. Pisan kautta voidaan tarkastella yksityiskohtaisemmin muun muassa vesimuodostumakohtaisia tietoja.

Vesienhoidon poikkeamien asettaminen on saatu valmiiksi. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila viimeistään vuonna 2027. Mikäli tavoitetta ei saavuteta, tulee vesimuodostumalle asettaa poikkeava tavoite, mikäli lain edellytykset täyttyvät. Poikkeusten asettamisesta on säädetty laissa vesien- ja merenhoidon järjestämisestä, ja vaihtoehtoina poikkeuksille ovat joko määrääjän pidentäminen luonnonolojen takia tai alennettu tilatavoite.

Poikkeus asetetaan laatutekijäkohtaisesti seuraavalle kuuden vuoden vesienhoitokaudelle ja seuraavalla vesienhoitokaudella ne tarkastellaan uudelleen. Mikäli lainsäädännön edellytykset eivät täyty, vesimuodostumalle ei aseteta poikkeusta. Kaikkien vesimuodostumien osalta tavoitellaan edelleen vähintään hyvää tilaa, eikä tila saa heiketä. Hankekohtaiset poikkeukset (VMLJ 20 c§) käsitellään eri prosessissa lupakäsittelyn yhteydessä.

Pirkanmaalla vesien tilatavoite on saavutettu 58 % vesimuodostumista. Määrääjän pidentäminen on asetettu 3 vesimuodostumalle ja alennettu tilatavoite 9 vesimuodostumalle. Poikkeaman edellytykset eivät täyty 165 vesimuodostumassa.

Pintavesien kemiallisen tilan poikkeukset johtuvat kahdesta pääsyystä: luonnonoloista ja teknisestä toteuttamiskelpoisuudesta. Luonnonoloihin perustuva määrääjän pidentäminen vuoteen 2033 koskee bromattuja difenyylieettereitä (PBDE), joita esiintyy kaikissa alueen pintavesimuodostumissa, sekä elohopeaa, jota esiintyy laajasti (293 pintavesimuodostumaa) pääsääntöisesti turvemaiden jokivesissä ja humusjärvissä. Nikkelin ja kadmiumin ympäristölaatunormien ylitykset ovat kolmessa vesimuodostumassa. Kyseessä on kaivostoiminnasta johtuva kuormitus. On katsottu, että riittäviä toimenpiteitä ei ole tehty kuormituksen vähentämiseksi, joten poikkeaman edellytykset eivät näiden vesimuodostumien osalta täyty.

Nina Nenonen esitteli Pirkanmaan huonossa kemiallisessa tilassa oleville pohjavesialueille haitta-ainekohtaisesti asetetut poikkeukset. Määrääjän pidentämistä luonnonolojen takia esitettiin

kuudelle pohjavesialueelle, haitta-aineille tri- ja tetrakloorieteeni, BAM (2,6-diklooribentsoamidi) ja kloridi. Kolmella pohjavesialueella poikkeusten soveltamisen edellytykset eivät täyttyneet haitta-aineelle kloridi, koska tarvittavia toimenpiteitä ei ole vielä tehty.

Poikkeuksiin liittyen esitettiin seuraavia kommentteja ja kysymyksiä:

- MTK Metsänomistajat: Asetetaanko poikkeus huonoimman laatutekijän mukaan (vrt. luokittelu)?
 - Huonoin laatutekijä ei saa automaattisesti alennettua tilatavoitetta. Poikkeama asetetaan laatutekijäkohtaisesti, ei kokonaistila-arviolle. Huonoin laatutekijä ei välttämättä aseta koko vesimuodostumaa alennettuun tilatavoitteeseen, eli siten hiukan eroaa ekologisesta tilaluokituksesta, jossa heikoin laatutekijä määrittää koko vesimuodostuman ekologisen tilan. Vesimuodostuman laatutekijöistä osa voi saada esim. alennetun tilatavoitteen ja osalla laatutekijöistä poikkeaman edellytykset eivät täyty.

3. Elinvoimakeskusten esittelyt

Ympäristöasiantuntija Johannes Järvinen Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosaston suunnitteluyksiköstä esitteli pohjaveden suojelua maanteiden kunnossapidossa osana vesienhoidon edistämistä. Tienpidon vaikutukset pohjavesiin aiheutuvat ensisijaisesti liukkaudentorjunnasta käytetystä tiesuolasta. Kloridi kertyy pohjavesiin ja aiheuttaa kasvaneina pitoisuuksina korroosiota vesilaitoksilla ja vesijohtoverkostossa. Pitoisuudet eivät nouse yleensä niin korkeiksi, että aiheutuisi makuhaittoja veteen, eivätkä pitoisuudet aiheuta terveyshaittoja. Kloridin lisäksi pohjavesi voi pilaantua liikenneonnettomuuksien yhteydessä. Järvinen kiitteli hyvästä yhteistyöstä Pirkanmaalla ja hän toivoo sen jatkuvan myös organisaatiouudistuksen jälkeenkin.

Kalastusbiologi Päivi Pyyvaara Itä-Suomen elinvoimakeskuksesta kertoi kalatalousviranomaisen tehtävistä. Keskitetyt kalatalouspalvelut ovat keskitetty Lounais- Suomen-, Itä-Suomen- ja Lapin elinvoimakeskuksiin. Kalatalousviranomaisen keskeisiä tehtäviä ovat viranomaispäätökset mm. lupiin ja rajoituksiin liittyen, valvonta-, rahoitus- ja verkostopalvelut sekä Kala- ja rapukantojen hoito. Pyyvaara muistutteli myös kalataloudellisiin kunnostuksiin liittyvästä avustushausta, joka alkaa vesien- ja merenhoidon toimenpiteisiin sekä pohjavesien suojeluun liittyvän avustushaun kanssa saman aikaisesti eli 15.9.2026.

4. Vesienhoidon sektorikohtaiset toimenpiteet kaudelle 2028–2033

Sanna Kipinä, Anne Mäkynen, Nina Nenonen ja Salla Hartikainen kertoivat pintavesien ja pohjavesien toimenpiteiden suunnittelusta kaudelle 2028–2033 ja esittelivät sektorikohtaiset toimenpiteet ja ohjauskeinot. Toimenpiteitä suunnitellaan painetekijöiden perusteella. Pintavesien osalta toimenpiteet kohdennetaan joko vesimuodostumaan (esim. kunnostustoimenpiteet) tai vesienhoidon suunnittelualueittain (mm. maa- ja metsätalous). Pohjavesien toimenpiteet suunnitellaan aina pohjavesialuekohtaisesti.

Yhteenvedo toimenpiteistä, niiden suunnitteluperiaatteista ja kustannuksista lähetettiin yhteistyöryhmälle tutustuttavaksi asialistan liitteenä ennen kokousta.

Vesienhoidon toimenpiteet jaetaan lakisääteisiin perustoimenpiteisiin sekä täydentäviin toimenpiteisiin, joita esitetään, mikäli perustoimenpiteiden ei katsota riittävän vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Ohjauskeinot ovat valtakunnallisia ja niillä pyritään tehostamaan ja vauhdittamaan vesienhoidon toimenpiteiden toteutusta ja ne sisältävät myös tutkimus- ja kehittämistarpeita. Ohjauskeinot ovat pitkälti kaudelle 2022–2027 esitettyjä ohjauskeinoja, joita on päivitetty ja muokattu vastamaan tämän hetken tarpeita. Myös uusia ohjauskeinoja esitetään jokaiselle sektorille. Pintavesien osalta toimenpiteet suunnitellaan suunnittelualueittain, jotka koostuvat valuma-alueista ja pohjavesien toimenpiteet suunnitellaan pohjavesialueittain.

Pintavesien osalta toimenpiteitä on esitetty seuraaville sektoreille: maatalous, metsätalous, happamuuden torjunta (happamat sulfaattimaat), yhdyskunnat, haja- ja loma-asutus, teollisuus, turvetuotanto, kalankasvatus sekä kunnostus, vesirakentaminen ja säännöstely. Pistekuormitussektoreiden toimenpiteet ovat suurimmaksi osaksi lakisääteisiä perustoimenpiteitä, kun taas hajakuormitussektoreiden (maa- ja metsätalous) ja kunnostustoimenpiteet ovat pääasiassa täydentäviä toimenpiteitä.

Pohjavesien osalta toimenpiteitä on esitetty kemiallisille riskipohjavesialueille (40 kpl) ja selvityskohteille (1 kpl). Poikkeuksena ovat pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat, joiden päivittämistä on esitetty jokaiselle Pirkanmaan pohjavesialueelle, jonka suojelusuunnitelma ylittää kymmenen vuoden iän tulevan vesienhoitokauden aikana.

Esitetyt toimenpiteet sijoittuvat pohjavedet, vedenotto ja maa-ainestenotto –sektorille sekä sektoreille teollisuus, yhdyskunnat, haja- ja loma-asutus, maatalous, metsätalous ja turvetuotanto. Pohjavesialueille suunniteltuja toimenpiteitä ovat esimerkiksi tie- ja rataliikenteen pohjavesiriskien hallinta, pilaantuneiden maa-alueiden selvitykset ja puhdistukset, teollisuuden tai muiden toimijoiden ympäristölupatarpeen harkinta ja lupaehtojen ja -määräysten päivittäminen pohjavesien osalta sekä maatalouden suojavyöhykkeet. Ohjauskeinoja suoraan pohjavesiin liittyen on 16 kpl, mutta pohjavesialueille soveltuvia ohjauskeinoja löytyy monen sektorin alta.

Vesienhoidon toimenpiteisiin liittyen esitettiin seuraavia kommentteja ja kysymyksiä:

Metsätalous

- Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri: Uusiutuva energia pitäisi olla oma sektorinsa. Uusiutuvan energian tuotantoalueiden paineiden tarkastelu ja vesistövaikutusten lieventämisen toimenpiteet tulisi ryhmitellä muiden laajaa maankäyttöä ja samankaltaisia vesistövaikutuksia synnyttävien maankäytön muotojen paineiden tarkastelun rinnalle. Luontevimmin uusiutuvan energian vesienhoidolliset paineet voisi ja tulisi liittää omaksi kokonaisuudekseen Turvetuotannon paineet jakson yhteyteen. Puheenvuoroon sisältyi myös esitys tiukennetusta selvilläolovelvoitteesta. Esim. Ikaalisten reitin ja Jämijärven suunnittelualueelle suunnitellut vesiensuojelun tehostamistoimenpiteiden pinta-ala on hyvin pieni suhteessa siihen, miten paljon alueelle suunnitellaan uusiutuvan energian hankkeita. Nykyisellä suunnittelukaudella käytössä olevat vesiensuojelun tehostamisalueet sekä metsätaloudelle herkkien vesien paikkatietoaineistoa tulisi paremmin hyödyntää suunnittelussa.

- MTK Metsänomistajat: Ohjauskeinossa kaavoitus on huono järjestelmä metsätalouden ohjaamiseen. Kaavat ovat jäykkiä, pitkään voimassa ja niihin on vaikea huomioida uusinta tietoa.

Pohjavesi

- Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry: Mikä on aikajänne toimenpiteiden osalle Ruoveden Ruhalan pohjavesialueelle, jossa kloridille ei voitu myöntää poikkeusta?
 - Kohteella on tällä hetkellä kloriditarkkailu käynnissä ja seuraava askel olisi saada sinne vaihtoehtoinen liukkaudentorjunta-aine käyttöön.
- Kangasalan kaupunki: Miten usein suojelusuunnitelmat tulisi päivittää?
 - Yleisesti noin 10 vuoden välein, hiukan tapauksesta ja maankäytön tarpeista ja paineista riippuen. Suojelusuunnitelman päivittämisen toimenpiteen suunnittelussa on käytetty arvioaikana kymmentä vuotta.

Yhdyskunnat

- Tampereen Seudun keskuspuhdistamo Oy: Mitä yhdyskuntien ohjauskeino ”Edistetään yhdyskuntajätevesidirektiivin mukaista tuottajavastuuta vesien- ja merenhoidossa” pitää sisällään? Lisäksi kysymys teollisuuden toimenpiteestä ”Teollisuus – ja laitosjätevesien hallinta (uusi toimenpide) sisällöstä.
 - Yhdyskuntajätevesidirektiivin mukainen tuottajavastuu liittyy lääke- ja kosmetiikkateollisuudesta peräisiin oleviin jätevesien haitta-aineisiin. Ohjauskeinolla edistetään ja selvitetään yhdyskuntajätevesidirektiivin mukaista tuottajavastuujärjestelmää sekä sen kansallista toimeenpanoa vesien- ja merenhoidon tavoitteiden tukemisessa. Työssä tarkastellaan tuottajavastuun kansallista täytäntöönpanoa, toimeenpanon vaihtoehtoja ja niiden edellytyksiä ja vaikutuksia yhdyskuntajätevesien haitta-ainekuormituksen vähentämiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään muun muassa biohajoavuuden määrittelyyn sekä taustaselvityksiin, jotka ovat tarpeen lainsäädännön valmistelun ja toimeenpanon tueksi sekä tuottajavastuun toteutukseen direktiivin tarkoittamassa laajuudessa. Ohjauskeinolla tuetaan tuottajavastuun käyttöönottoa ja varmistetaan järjestelmän toimivuus yhteistyössä viranomaisten, tuottajien ja vesihuoltolaitosten kanssa.

Tuottajavastuukysymys on haastettu EU:n tuomioistuimessa.

Yhdyskuntajätevesidirektiivin 1. lainsäädäntöpaketti annetaan eduskuntaan tänä syysynä ja tavoitteena tulla voimaan mahdollisimman pian, tuottajavastuu ei ole tässä paketissa vielä siinä mukana. Yhdyskuntajätevesidirektiivin kokonaisuikataulu tullee myöhästymään.

- Teollisuuden jätevesien johtaminen jätevedenpuhdistamolle ei saa heikentää puhdistustehoa tai aiheuttaa alapuolisten vesistöjen tilan heikentymistä. Kyse on lainsäädännön ja ympäristölupien puitteissa toteutettavasta perustoimenpiteestä.

5. Vesienhoitosuunnitelman ympäristövaikutusten arviointi (SOVA)

Anne Mäkyinen esitteli vesienhoitosuunnitelmien SOVA-arviointia. Ympäristövaikutusten arviointia on tehty koko vesienhoitosuunnitelma-prosessin ajan, alkaen suunnitteluohjeistuksen laadinnasta. Ympäristövaikutusten arvioinnissa vertaillaan kahta vaihtoehtoa, joissa V0 tarkoittaa tilannetta, jolloin vain lakisääteiset perustoimenpiteet toteutetaan ja V1 vaihtoehdossa koko vesienhoitosuunnitelma toteutetaan kokonaisuudessaan.

V0-tilanteessa voi olla jopa negatiivisia vaikutuksia esimerkiksi vesien tilaan tai vaikutusta ei ole tai ne ovat vähäisiä positiivisia. Positiivisia vaikutuksia arvioidaan saavutettavan V0 vaihtoehdossa mm. monilla pohjavesien toimenpiteillä ja pistekuormitussektoria koskevilla toimenpiteillä. Jos koko suunnitelma toteutetaan (V1), niin sillä arvioidaan olevan monia merkittäviä positiivisia vaikutuksia mm. pinta- ja pohjavesiin, luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, matkailuun ja ympäristötiedon lisääntymiseen liittyen. Myös vähäisiä negatiivisia vaikutuksia on arvioitu aiheutuvan erityisesti monen elinkeinon osalta johtuen mm. toimenpiteiden toteutuksen kustannuksista. Yhteenvetotaulukko arvioinneista eri tekijöiden osalta oli lähetetty yhteistyöryhmälle tutustuttavaksi asialistan liitteenä.

Ympäristövaikutusten arviointi on osa vesienhoitosuunnitelmaa ja siihen toivotaan palautetta kuulemisen aikana.

Ympäristövaikutusten arviointiin liittyen esitettiin seuraavia kommentteja ja kysymyksiä:

- MTK Metsänomistajat: Metsäsektorin osalta pelkkä lakisääteisten toimenpiteiden toteutus (VE0) ei kuvaa nykytilannetta oikein, koska sertifikaattien toimenpiteet sekä metsanhoidon suositukset ei sisälly siihen.

6. Muut asiat

- Valtakunnallisessa ACWA-hankkeessa tullaan kehittämään alueellisten vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien toimintaa. Talven aikana kaikille yhteistyöryhmien jäsenille ja varajäsenille tullaan lähettämään sähköinen kysely, jolla kerätään pohjatietoa ja näkemyksiä yhteistyöryhmätoiminnan kehittämiseksi.
- Elinvoimakeskusten avustushaku avautuu 15.9.2026. Alueella avustuksia myöntävät Etelä-Pohjanmaan ja Lounais-Suomen elinvoimakeskukset sekä kalatalouden osalta Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen (Pirkanmaan alueen vesienhoidon edistäjäviranomaisen) uutiskirje – Uutispisarat
 - Seuraava uutiskirje julkaistaan 1.10. [Tilaa Uutispisarat suoraan sähköpostiisi!](#)
- **Ilmastonmuutokseen sopeutuva kunta**
 - Valonia järjestää vuoden 2026 aikana [webinaarisarjan](#), jossa pureudutaan ilmastoriskeihin ja sopeutumisen teemaan erilaisista kuntia kiinnostavista näkökulmista
 - [Ratkaisuja valuma- ja hulevesien hallintaan kunnissa](#) - 18.9. klo 9.00–11.00
 - [Ilmastonmuutos, kalakannat ja vesistöjen vieraslajit](#) - 6.10. klo 9.00–11.00

- [Metsätalouden ilmastotyö käytännössä: suunnitelmista toimenpiteisiin](#) - 26.11. klo 9.00–11.00
- **Ahti-webinaari 10.11.2026 klo 12-16**
 - Ahti-ohjelman toimintaa, hankkeita ja tuloksia sekä katsotaan myös tulevaisuuteen. Lisätietoja Ahti-ohjelmasta löydät [ohjelman verkkosivulta](#)
- **Pirkanmaan ja Hämeen vesistökuunnostusverkostojen syystapaamiset**
 - Vesienhoitoverkostojen ajankohtaiset
 - lauantaina 24.10. maastoretki Pälkäneelle
 - tiistaina 10.11. verkostojen yhteinen seminaari Hämeenkyrössä
 - Jos haluat liittyä tiedostuslistalle ja saada verkostojen ajankohtaiset sekä kutsuja tilaisuuksiin, lähetä viestiä oona.lehtinen@elinvoimakeskus.fi
- **Kosteikko-osaaminen kasvuun – koneurakoitsijasta kosteikkourakoitsijaksi**
 - Kosteikko-osaaminen kasvuun -hanke toteuttaa vuosina 2026–2027 osallistujille maksuttoman [Kosteikkourakoinnin koulutustarjotin 2026–2027](#)

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään keväällä/alkukesästä 2027, todennäköisesti kuulemisen jälkeen. Tarkempi ajankohta sovitaan myöhemmin.

8. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:00.

JAKELU Yhteistyöryhmän jäsenet, varajäsenet ja muut kokoukseen osallistuneet

Liitteet:

Liite 1. YTR_syksy2026_Pirkanmaa.pdf